

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

09.05.2013 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал daily](#)

✓ Младежката безработица ще расте и през тази година

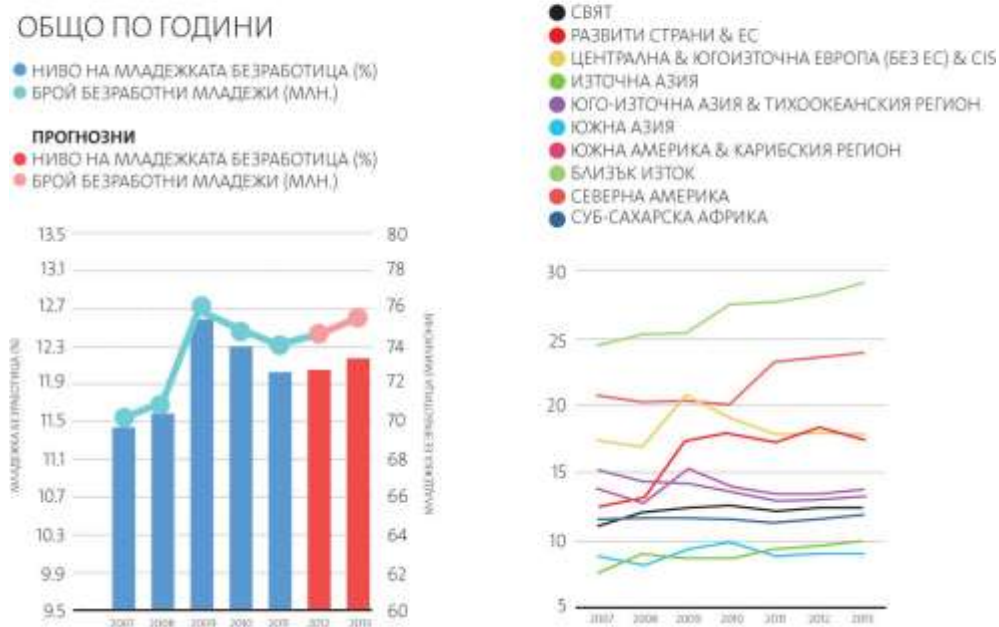
http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2013/05/08/2056306_mladejkata_bezrobotica_shte_raste_i_prez_tazi_godina/

Многомилионната армия от безработни младежи в глобален мащаб продължава да расте, като през тази година ще достигне 73.4 млн. души, или с 0.5 млн. повече в сравнение с 2012 г. Според доклад на Международната организация на труда (МОТ) така на риск се излага пълноценното житейското развитие на цяло едно поколение. Причината е, че много млади хора ще са принудени да приемат нископлатени работни места, които често нямат нищо общо с личните предпочитания за професионално развитие.

Проблемът с ниското ниво на заетост сред младежите е бил най-сериозен през 2009 г., когато броят на безработните хора на възраст 15-24 години по света е достигнал 75.6 млн. души, или с 6.7 млн. повече в сравнение с предкризисната 2007 г.

МАЩАБИ НА МЛАДЕЖКАТА БЕЗРАБОТИЦА

ПО РЕГИОНИ

Твърде сте квалифицирани

МОТ разглежда младежката безработица в два плана – в развитите страни и в развиващите се държави. Според прогнозите развитите страни ще започнат да преодоляват този проблем към 2018 година. В същото време младежката безработица в развиващите се страни ще продължава да расте и това ще поражда постоянен стремеж към имиграция към регионите с по-развити икономики.

Един от структурните проблеми е разминаването между компетентността, която младежите придобиват в образователната система, и търсенето на трудовия пазар.

"На пазара има твърде квалифицирани и недостатъчно квалифицирани работници, които не могат да се реализират, но с времето и двете страни са обречени уменията им да се обезценят заради продължителната безработица, на която ще са изложени", се посочва в доклада. Невъзможността човек да си намери работа, съответстваща на неговите умения, означава те да се похабят и да бъдат загубени като потенциал за повишаване на производителността, а оттам и на икономическия растеж.

Дисбалансите в България

И по двата показателя – на високата и на недостатъчната квалификация спрямо свободните работни позиции, пазарът на труда в България показва влошаване. Делът на тези групи се увеличава в последните седем години, а прогнозите са дисбалансите на пазара на труда да продължат да се задълбочават. По дял на работниците, чиято квалификация надхвърля възможностите за реализация, България се нарежда на 13-о място от 34 европейски страни.

В същото време е висок и дялът на нискоквалифицираните работници. Младежите с ниска квалификация са 18.1%, докато при лицата над 30-годишна възраст този дял е 20.1%.

По повод на тези проблеми от МОТ препоръчват всяка държава да направи свой анализ на проблема и да прокара специфични мерки, които да имат максимален ефект за нейния трудов пазар.

✓ По-близо до зелената икономика

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2013/05/08/2056278_po-blizo_do_zelenata_ikonomika/

Малките и средни предприятия ще могат по-лесно да кандидатстват за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по програмата "Енергийна ефективност и зелена икономика". Новите насоки бяха публикувани в края на април, а ефектът трябва да се усети още в следващите месеци. Програмата беше открита миналия юни и ще приключи до края на октомври 2013 г. Досега обаче са договорени под половин процент от предвидените 150 млн. евро грантови средства, като причината за това беше сложната процедура по кандидатстване. Още толкова се осигуряват като заемно финансиране от Европейската банка за възстановяване и развитие чрез кредитна линия към шест финансови институции. Схемата е отворена за микро-, малки и средни предприятия, а безвъзмездната помощ е до 50% от стойността на проектите.

Оферти при поискване

Една от основните промени е свързана с начина, по който фирмите могат да избират изпълнителите на проектите си. Това важи както за доставчиците на оборудване и услуги, така и за компаниите, които да извършват строително-монтажните работи. И досега вариантите за това бяха два. Първият се използваше за по-малки проекти и позволяваше на кандидатите да изберат оборудване и материали от предварително одобрен списък - LEME (list of eligible materials and equipment). За по-големите и по-сложните проекти обаче се прилагаше открит избор, за който процедурата беше подобна на тази по Закона за обществените поръчки. Това включваше публикуване на обява, събиране на предложения, отваряне на оферти и т.н. Нещо повече - преди да се пристъпи към самата процедура, кандидатите трябваше да имат подготвен енергиен одит, да подадат формуляр към асистента по проекта и да получат одобрение. И тъй като често се налагат уточнения по документите, това можеше да проточи кандидатстването на всеки отделен етап.

Новият елемент сега е, че изборът на изпълнител става по стандартния за бизнеса начин. Така всяка компания, която иска да кандидатства за финансиране, може да поиска оферти от три фирми, да ги сравни и да избере най-добрата за нея. Критерият за това може да бъде най-ниска цена, но може да бъде и друг - например следпродажбен сервис, поддръжка, обучение и т.н. "За нас е важно да видим и трите оферти и да получим обосновка защо е избрана една, а не друга оферта", каза заместник-министърът на икономиката, енергетиката и туризма Ирена Младенова. Предимство е също, че сега всички документи се подават заедно, така че фирмите не изчакват за одобрение на всяка стъпка.

И допълнителното оборудване

Другото съществено облекчение е свързано със самия списък LEME. Досега компаниите можеха да избират само основния елемент от технологията, която ще въвеждат (например котел, помпа или др.), но трябваше да поемат всички допълнителни разходи за пускането на оборудването в експлоатация (като въздуховоди, трансформатори и т.н.). "В същото време окомплектовката може да е на същата или по-висока стойност като основния елемент, но не влизаше в допустимите разходи", каза главният експерт от МИЕТ Велина Попова. "Сега тези допълнителни разходи се признават, при положение че са необходими за пускането на оборудването", уточни Младенова.

Оценката на техническите предложения на практика е изнесена от министерството и се извършва от асистента по проекта. За такъв миналата година беше избран консорциум между Техническият университет и фирма "Рувекс". За разлика от другите видове грантови схеми проектите не се отхвърлят, ако документите не са изрядни, а се връщат за поправка и допълване. След като асистентът прегледа и одобри предложението, то се внася в икономическото министерство, където се прави чисто административна проверка. На този етап е много малка вероятността даден проект да бъде отхвърлен, тъй като не се прави оценка по същество. В случай че всички изисквания са изпълнени, се подписва договор.

Забавяния

Резултатите по проекта досега като цяло са доста слаби. Дори към момента договореното безвъзмездно финансиране е около 600 хил. евро, или 0.4% от предвидената сума. В края на миналата година бившият икономически министър Делян Добрев коментира, че основната причина за малкия брой предложения е начинът за кандидатстване. За разлика от другите схеми, където компаниите първо кандидатстват, а след това правят всичко останало (търсят финансиране, избират изпълнител, правят енергиен одит), по тази схема редът е обратен и формуляр се подава едва след като всичко друго е готово. Очакваният бум на кандидати след Нова година обаче не се случи и стана ясно, че са необходими промени в условията.

Изгледите за пробив сега са доста по-добри, въпреки че все още е рано за оценка. "В момента също има малко забавяне, тъй като компаниите знаеха, че предстоят промени, и изчакваха да подготвят проектите си по новите правила", коментира Младенова. По думите ѝ обаче броят на подадените при асистента проекти вече рязко се е увеличил. От обявяването на процедурата досега са подадени общо 121 проекта на стойност 114.6 млн. лв., от които 58.6 млн. лв. безвъзмездна помощ, показват данните на МИЕТ към 30 април. Единадесет от всичките проекти са предвижени към договарящия орган, а по шест са сключени договори. Те са за общо 2.2 млн. лв., включително 1.1 млн. лв. безвъзмездна помощ. За сравнение - към края на миналата година подадените проекти бяха 24.

Схемата е отворена за предприятия от почти всички сектори, което я прави интересна за широк кръг от фирми. Около половината от подадените предложения до момента са от компании в преработващата промишленост, но има

кандидати от най-различни браншове. "Програмата позволява на предприятията да подменят оборудването си с по-енергоефективно, по-производително и по-модерно, което донякъде може да се разглежда като технологична модернизация", обясни Младенова.

Възможно удължаване

Има възможност схемата да бъде удължена и след края на октомври. "Ако това стане, ще променим още някои неща, които сега забелязваме като трудности, но не можем да поправим в движение", каза Младенова. Това например включва идеята енергийният одит да се включва в техническия проект и да се признава за допустим разход. Това обаче няма как да стане в момента, без да се спира програмата, което би отложило цялата процедура с около месец и половина. В случай че срокът бъде удължен, всички допълнителни промени ще бъдат изготвени през лятото, така че от началото на ноември процедурата да продължи веднага по новите условия.

Всичко това ще стане, ако очакванията за успеха на схемата се оправдаят. В противен случай ще се мисли за друго използване на ресурса. Засега обратната връзка с асистента по проекта показва, че компаниите намират схемата за смислена и интересна. Затова и прогнозата на министерството е, че поне две трети от безвъзмездното финансиране ще бъдат усвоени в срок. "Смятам, че до края на октомври можем да договорим поне 100 млн. евро", каза Младенова. Опростената процедура за кандидатстване е основното, на което ще се разчита това да се случи.